

ΟΡΟΣΗΜΟ

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ

Προτεινόμενα Θέματα

Λατινικά Ανθρωπιστικών Σπουδών

2-5-2019

ΚΕΙΜΕΝΑ:

Hannibal, dux Carthaginienensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superavit et Saguntum vi expugnavit. Postea Alpes, quae Italiam ab Gallia seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italia fuit, apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit et delevit.

Locis frigidissimis pelles solum habent et in fluminibus lavantur. Cum civitas bellum gerit, magistratus creantur cum vitae necisque potestate.

Quod illic appensum civitati nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogatus reversus est.

Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis spectandum praebuit. Samnitium divitias contempsit et Samnites paupertatem eius mirati sunt.

Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem: «Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

- A. Να μεταφράσετε τα παραπάνω χωρία.
- B. Να γράψετε τους παρακάτω τύπους:
- annus: αιτιατική ενικού
 - gentes: γενική πληθυντικού
 - vi: ονομαστική πληθυντικού
 - elephantes: δοτική πληθυντικού
 - locis: αιτιατική πληθυντικού
 - necis: κλητική ενικού
 - nomen: ονομαστική πληθυντικού
 - catillo: αιτιατική πληθυντικού
 - gratiam: γενική πληθυντικού
 - omnes: αιτιατική ενικού στο θηλυκό γένος
 - frigidissimis: αφαιρετική ενικού στο αρσενικό γένος στον συγκριτικό βαθμό
 - inopes: αιτιατική ενικού στο ουδέτερο γένος του συγκριτικού βαθμού
 - neutris: γενική ενικού στο ίδιο γένος
 - hoc: ονομαστική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος
 - eius: αφαιρετική πληθυντικού στο ίδιο γένος
- Γ. Να γράψετε τους παρακάτω τύπους (για τους περιφραστικούς τύπους να λάβετε υπόψη σας το υποκείμενο):
- natus: γενική ενικού στο θηλυκό γένος της μετοχής ενεστώτα
 - seiungunt: β πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου
 - fuit: απαρέμφατο μέλλοντα (και οι δυο τύποι)
 - lavantur: αφαιρετική σουπίνο
 - dicitur: β ενικό προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
 - dedit: γ πληθυντικό υποτακτικής μέλλοντα
 - rogatus: β πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
 - reversus est: β ενικό οριστικής ενεστώτα

spectandum: γ πληθυντικό υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή

mirati sunt: απαρέμφατο μέλλοντα

praebuit: β ενικό προστακτικής μέλλοντα

ceciderunt: β ενικό οριστικής μέλλοντα

fit: β ενικό προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή

ferunt: β πληθυντικό οριστικής ενεστώτα

poteram: ονομαστική πληθυντικού ουδετέρου γένους της μετοχής ενεστώτα

Δ. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις: natus, , vi, quae, magistratus, illic, se, spectandum, inopes, referre.

β) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω δευτερεύουσες προτάσεις (εισαγωγή, εκφορά, λειτουργία): Ubi in Italia fuit, Cum civitas bellum gerit, quam fuerint inopes amicorum.

γ) Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis spectandum praebuit: η ενεργητική σύνταξη να γίνει παθητική.

δ) Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum:

α) να εντοπίσετε και να αναγνωρίσετε τον παραπάνω υποθετικό λόγο

β) να τον μετατρέψετε στο β είδος για το παρόν.

Locis frigidissimis : να αναγνωρίσετε συντακτικά την παραπάνω φράση και την μετατρέψετε σε ισοδύναμη έκφραση.

ε) nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est: να γίνει σύμπτυξη της δευτερεύουσας σε μετοχή.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. Ο Αννίβας, ο Καρχηδόnius στρατηγός, σε ηλικία 26 χρόνων νίκησε στον πόλεμο όλα τα έθνη της Ισπανίας και κυρίευσε με τη βία το Σάγουντο. Έπειτα πέρασε με ελέφαντες πάνω από τις Άλπεις, που χωρίζουν την Ιταλία από τη Γαλατία. Μόλις βρέθηκε στην Ιταλία, κατατρόπωσε κι εξολόθρευσε τις ρωμαϊκές στρατιές (ή τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων) κοντά στον ποταμό Τίκινο, στον ποταμό Τρεβία, στη λίμνη Τρασιμένη και στις Κάννες.

Αν και ζουν σε περιοχές πάρα πολύ παγωμένες, φορούν μόνο δέρματα και πλένονται στα ποτάμια. Κάθε φορά που η χώρα τους κάνει (ή η πολιτεία διεξάγει) πόλεμο, εκλέγονται άρχοντες με εξουσία ζωής και θανάτου.

Επειδή αυτό ζυγίστηκε εκεί, έδωσε το όνομά του στην πολιτεία: ονομάζεται δηλαδή Πίσσυρο, επειδή εκεί ζυγίστηκε το χρυσάφι. Ύστερα από αυτήν την πράξη (ο Κάμιλλος) επέστρεψε στην εξορία, από όπου όμως γύρισε, αφού τον παρακάλεσαν.

Εκείνος παρουσιάστηκε σ' αυτούς για να τον δουν να κάθεται σε ένα σκαμνί δίπλα στη φωτιά και να τρώει από (ένα) ξύλινο πιάτο. Περιφρόνησε τα πλούτη των Σαμνιτών και οι Σαμνίτες θαύμασαν τη φτώχεια του.

Αν όμως τυχαία, όπως συμβαίνει συνήθως, χάσουν την εξουσία, τότε γίνεται αντιληπτό (ή: τότε καταλαβαίνουν) πόσο στερημένοι από φίλους υπήρξαν (ή: πόσο τους έλειψαν οι φίλοι). Αυτό είναι που λένε ότι είπε ο Ταρκύνιος, όταν ήταν εξόριστος: «Τότε (μόνον) κατάλαβα ποιους είχα πιστούς φίλους, ποιους άπιστους, όταν δεν μπορούσα πια να ανταποδώσω τη χάρη ούτε σε εκείνους ούτε σε αυτούς».

Β. annum, gentium, vires, elephantis / elephantibus, loca, nex, nomina, catilla, gratiarum, omnem, frigidior, egentius, neutrius, haec, eis / iis / is

Γ. nascentis, seiunxeritis, futurum esse / fore, lavatu / lautu, dicere, datura sint, rogemini, reverteris, spectati sint, miraturos esse, praebeto, cades, fac, fertis, potentia.

Δ. α) natus: ουσιαστικοποιημένη επιθετική μετοχή, ως παράθεση στο Hannibal. (δηλώνει το σύγχρονο), vi: αφαιρετική οργανική του τρόπου στο expugnavit, quae: υποκείμενο του ρήματος seiungunt, magistratus: υποκείμενο στο creantur, illic: επιρρηματικός προσδιορισμός στάσης σε τόπο στο appensum, se: άμεσο αντικείμενο του ρήματος praebuit και άμεση αυτοπάθεια, spectandum: αιτιατική γερονδιακού που δηλώνει το σκοπό στο ρήμα praebuit, συνημμένο στο se στο οποίο λειτουργεί ως κατηγορηματικός προσδιορισμός. inopes: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος, tyranni, μέσω του ρήματος fuerint, referre: αντικείμενο ρήματος poteram, τελικό απαρέμφατο (ταυτοπροσωπία).

β) **Ubi in Italia fuit:** δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο των κύριων προτάσεων «apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit et delevit». Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο Ubi (δηλώνει το προτερόχρονο), εκφέρεται με οριστική έγκλιση, γιατί μας ενδιαφέρει καθαρά από χρονική άποψη· χρόνου παρακειμένου, γιατί δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν. **Cum civitas bellum gerit:** Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στην κύρια που ακολουθεί, με ρήμα το creantur. Εισάγεται με τον χρονικό επαναληπτικό σύνδεσμο cum και εκφέρεται με οριστική, γιατί η πράξη μας ενδιαφέρει από καθαρά χρονική άποψη, και χρόνου ενεστώτα γιατί δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν και στο μέλλον. **quam fuerint inopes amicorum:** δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση, μερικής αγνοίας, που λειτουργεί ως υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα intellegitur. Εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα quam και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της δευτερεύουσας πρότασης. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική παρακειμένου (fuerint), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (intellegitur), και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρόν.

γ) Ille in scamno assidens apud focum et ex ligneo catillo cenans eis spectandus praebitus est.

δ) υπόθεση= si + ceciderunt (οριστική παρακειμένου), απόδοση = intellegitur (οριστική ενεστώτα). Πρόκειται για το α είδος Ανοιχτή υπόθεση, στο παρελθόν για την υπόθεση και στο παρόν για την απόδοση.

B) si caderent -intellegeretur

ε) locis: αφαιρετική που δηλώνει στάση σε τόπο, frigidissimis: επιθετικός προσδιορισμός στο locis. Ισοδύναμη έκφραση etsi locis frigidissimis vivunt.

στ) σύμπτυξη= illic auro pensato

ΟΡΟΣΗΜΟ